

Evaluatie 2014-2016
**Ondernemers
Fonds Assen**

BBo
bureau voor beleidsonderzoek

BBo

bureau voor beleidsonderzoek

www.bureaubeleidsonderzoek.nl
info@bureaubeleidsonderzoek.nl
06 46213983
postbus 2523, 8901 AA
Zuidergrachtswal 18
Leeuwarden
KvK: 01102046

Evaluatie 2014-2016
**Ondernemers
Fonds Assen**

Leeuwarden, 12 oktober 2016

INHOUD

SAMENVATTING	3
1 ACHTERGROND EN DOEL	4
1.1 Context en aanleiding	4
1.2 Probleemstelling, doel en onderzoeksvragen	6
1.3 Aanpak en verantwoording	
2 ONTWIKKELING EN GANG VAN ZAKEN	7
2.1 Projecten en activiteiten	7
2.2 Organisatie	10
2.3 Afspraken gemeente	11
2.4 Financiën	13
3 BEVINDINGEN INTERVIEWS	16
4 RESULTATEN E- ENQUÊTE	20
5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	23
Bijlage 1: Criteria toekenning middelen	26
Bijlage 2: Prestatieafspraken	27
Bijlage 3: Geïnterviewde personen	28
Bijlage 4: Verantwoording e-enquête	29

SAMENVATTING

Het Ondernemers Fonds Assen (OFA) draagt bij in de bekostiging van collectieve ondernemersactiviteiten, zoals promotie, activiteiten in binnenstad en winkelcentra, culturele activiteiten en parkmanagement. De financiering is op basis van een opslag op de ozb (van niet-woningen).

Dit rapport betreft een evaluatie van het fonds. Doel van de evaluatie is om terug te kijken op de jaren 2014-2016 en te bezien of en, zo ja, in welke mate er is bijgedragen aan de realisatie van doelen en prestatieafspraken. In de evaluatie zijn interviews gehouden onder ondernemers en andere stakeholders, en is een draagvlakenquête uitgevoerd onder betalers van de ozb-opslag. De realisatie van doelen én het draagvlak vormen input voor een beslissing over een vervolg van het fonds door de Gemeenteraad van Assen.

Op basis van de resultaten van de interviews en de e-enquête kan worden geconcludeerd dat er een meerderheid van ondernemers is die vóór voortzetten van het fonds zijn. Er is echter ook een duidelijke minderheid die *niet* achter het voortzetten van het fonds staat.

Andere bevindingen en conclusies zijn:

- Er is een groot aantal projecten en activiteiten medebekostigd uit het fonds, waaronder een groot aantal stadsbrede projecten. Stadsbrede activiteiten worden belangrijk gevonden voor promotie en het versterken van de aantrekkelijkheid van Assen. Naast de toename van activiteiten en projecten, komt het beeld naar voren dat de activiteiten en projecten meer kwaliteit hebben en beter georganiseerd zijn.
- In de afgelopen jaren is er een verbeteringsslag gemaakt in de organisatie. De bestuurlijke organisatie van de ondernemersorganisaties is versterkt. De 'slagkracht' van de organisaties is verstrekt door de aanstelling van een city- en parkmanager. City- en parkmanager vervullen een functie in het 'aanjagen' van plannen en activiteiten.
- De samenwerking tussen besturen van ondernemersorganisaties is de afgelopen jaren versterkt en er is meer overleg. Bij de samenwerking met partijen uit zorg, onderwijs en defensie zijn een aantal stappen gezet ter verbetering.
- In Assen is gekozen voor 'decentrale' organisatie van activiteiten rond het fonds, en een 'lichte' beheersfunctie van het fonds zelf. De consequentie daarvan is dat collectieve belangenbehartiging, aanjaag- en netwerkfunctie, en communicatie en informatievoorziening vooral bij de ondernemersorganisaties liggen.
- De communicatie en het informeren over werkwijze en doelen van fonds hebben veel tijd gekost, maar zijn in de huidige periode verbeterd. Mede doordat de communicatie en informatievoorziening pas de laatste jaren op gang zijn gekomen, is er onder ondernemers nog steeds grote onbekendheid met (de werking van) het fonds.

Aanbevelingen

1. De uitkomsten van de interviews en evaluatie en de conclusie dat een meerderheid van ondernemers vóór voortzetting van het fonds is, geeft aan dat er draagvlak is om het fonds voort te zetten.
2. Als het fonds wordt voortgezet, is er een extra inspanning nodig in het betrekken van de groep ondernemers die het fonds niet kent, en de groep die het fonds liever zou willen stop zetten. Daar hoort in ieder geval bij dat er duidelijke communicatie is over waarom is gekozen voor deze financieringsvorm en waaraan de middelen wel en niet besteed worden.
3. De behartiging van de belangen van zorg, onderwijs en defensie moet meer structureel worden geregeld.
4. De communicatie en informatievoorziening over (de werking van) het fonds en over de doelen en inzet van de middelen kan nog beter en uitgebreider. De ondernemersorganisaties zouden, gegeven de gekozen decentrale opzet, hun communicatie en informatievoorziening moeten versterken.
5. Het fonds zou de criteria voor terugkerende en meerjarige projecten moeten verruimen, en de eis van 'eenmalig karakter' bij stedelijke en/of sectorale projecten moeten laten vervallen.
6. Het fonds moet duidelijker afspraken maken over de besteding van meerjarige reserveringen, met name wat betreft het tijdsplan van bestedingen.
7. Het fonds zou moeten overwegen om, bij voortzetting van het fonds, een langere termijn aan te houden, bijvoorbeeld van vijf jaar in plaats van de huidige drie jaar. Daardoor zijn meer lange-termijninvesteringen mogelijk en is er meer zekerheid rond plannen en projecten.
8. Afspraken met gemeente over de verdeelsleutel van het budget en over financiële afhandeling zijn niet duidelijk genoeg en vragen om een pragmatische invulling i.p.v. invulling volgens bureaucratische regels. Gedacht zou kunnen worden aan een meerjarige afspraken over de hoogte van het budget, waarbij eventuele tekorten en overschotten voor risico van fonds respectievelijk gemeente zijn.

1 ACHTERGROND EN DOEL

1.1 Context en aanleiding

Het Ondernemers Fonds Assen (OFA) functioneert vanaf 2011 en draagt bij in de bekostiging van collectieve ondernemersactiviteiten, zoals promotie, activiteiten in binnenstad en winkelcentra, culturele activiteiten en parkmanagement. De financiering is op basis van een opslag op de ozb (van niet-woningen). De extra ozb-inkomsten dienen als voeding voor het fonds.

Eind 2013 heeft de Gemeenteraad van Assen besloten door te gaan met het fonds en de bijbehorende ozb-opslag voor de periode van 2014-2016. Het besluit tot verlenging was mede gebaseerd op het (positieve) advies van het bestuur en een evaluatie over de eerdere periode.¹ Aanbevelingen daaruit zijn opgenomen in een convenant tussen de gemeente en het fonds. Daarin zijn ook prestatieafspraken opgenomen.

De prestatieafspraken hebben ten eerste te maken met het doel van het fonds, namelijk het behartigen van collectieve belangen van ondernemers. Daarnaast zijn er specifieke afspraken rond ondersteuning van verenigingen, informatievoorziening en zogenoemde stadsbrede activiteiten. Verder zijn aanbevelingen uit de eerdere evaluatie in de prestatieafspraken opgenomen.

Onderdeel van het convenant is ook de afspraak dat er een evaluatie wordt gehouden, onder andere in de vorm van een draagvlakonderzoek. Het zou moeten gaan om interviews onder trekkingsgerechtigden en andere belangrijke stakeholders, en een draagvlakenquête onder contribuanten (betalers van de ozb-opslag). Dit rapport betreft de evaluatie.

1.2 Probleemstelling, doel en onderzoeksvragen

Doel van de evaluatie is om terug te kijken op de jaren 2014-2016 van het fonds en te bezien of en, zo ja, in welke mate er is bijgedragen aan de realisatie van doelen en prestatieafspraken voor die periode.² Uit het onderzoek moet ook blijken of er voldoende draagvlak is voor voortzetting van het fonds bij een brede groep van contribuanten. De prestatieafspraken zijn in zekere zin op te vatten als voorwaarden waaraan het fonds in de tweede periode moet voldoen. Met de evaluatie moet worden bekeken wat de stand van zaken is ten aanzien van die afspraken. Zijn de afspraken

Voorgeschiedenis

In Assen kwam het idee om met een ondernemersfonds te starten vooral van ondernemers uit de binnenstad. Zij wilden activiteiten organiseren, maar liepen veelal tegen (financiële) grenzen aan. Daarnaast speelde de algemene indruk dat het imago van Assen niet goed was. Een werkgroep adviseerde om te kiezen voor het ozb-model – naar het voorbeeld in Leiden. Als belangrijkste voordelen werden gezien de relatieve eenvoud van dat model, en het feit dat het ozb-model in beginsel alle ondernemers zou betrekken. Bij de start is het draagvlak gepeild onder de betrokken ondernemersverenigingen en onder enkele grotere ozb-betalers. Eind december 2010 heeft de gemeenteraad van Assen ingestemd met de opzet van het ondernemersfonds en is het fonds van start gegaan als een *pilot* voor de jaren 2011-2013. Vanaf 2011 is het fonds operationeel.

¹ Periode 2011-2013. Evaluatie Ondernemersfonds Assen, september 2013.

² De onderzoeksperiode is de facto 2014 tot halverwege 2016.

nagekomen? Zo niet, wat was daarvan dan de oorzaak, en welke lessen levert dat op? Een antwoord op de vraag of er voldoende draagvlak is voor het fonds en de werkwijze van het fonds, moet ook een resultaat zijn van de evaluatie. De realisatie van doelen én het draagvlak vormen uiteindelijk de input voor een beslissing over een vervolg van het fonds door de Gemeenteraad van Assen.

De doelen van het fonds betreffen het hoofddoel van het versterken van het ondernemingsklimaat. Daaronder liggen doelen als:³

- een betere behartiging van collectieve belangen van ondernemers/instellingen;
- het bijdragen aan een goede positionering van Assen;
- het stimuleren van saamhorigheid/samenwerking tussen ondernemers (en tussen ondernemers en andere contribuant-instellingen uit de non-profitsector).

De (sub)doelen van het fonds worden bereikt door de activiteiten en projecten die het fonds bekostigt; de activiteiten en projecten worden geïnitieerd en uitgevoerd door ondernemersorganisaties die voor de bekostiging bij het fonds kunnen aankloppen. De activiteiten en projecten leiden tot resultaten, die op hun beurt tot effecten leiden. Op voorhand kan worden gesteld dat er meerdere factoren zijn die het ondernemingsklimaat beïnvloeden; de middelen uit het fonds zijn niet de enige factor.

Door het bestuur van fonds zijn naast de doelen ook evaluatiethema's aangegeven die gaan over de organisatie en manier van werken van het fonds, oftewel de *governance*, en de (wijze van) uitvoering van de taken. Ook die dragen immers bij aan resultaten en effecten van het fonds. Thema's zijn onder andere bestuurlijke organisatie, hoogte en werking van de ozb-heffing, het stadsbrede budget, en aanvraag- en verantwoordingsprocedures.

Voor de evaluatie zijn de volgende concrete onderzoeksvragen geformuleerd.⁴

1. Wat zijn de **concrete opbrengsten** van het Ondernemersfonds Assen in termen van (gefinancierde) activiteiten en projecten?
2. Hoe was de **gang van zaken** ten aanzien van governance, bestuurlijke organisatie, hoogte en werking ozb-heffing, stadsbreed budget, en verantwoordings- en aanvraagprocedures?
3. Op welke manier en in welke mate zijn de **prestatieafspraken** tussen fonds en gemeente Assen gerealiseerd?
4. Is een betere **behartiging van collectieve belangen** van ondernemers/instellingen tot stand gekomen?
5. Is bijgedragen aan een **goede positionering van Assen**?
6. Is de **samenwerking** tussen ondernemers (en tussen ondernemers en andere contribuant-instellingen uit de non-profitsector) groter geworden?
7. Heeft het fonds in de periode 2014-2016 bijgedragen aan het **versterken van het ondernemingsklimaat** in Assen?
8. Is er onder contribuanten (betalers van ozb voor niet-woningen) **draagvlak** voor het fonds?

³ Interne notitie OFA, 5 januari 2016.

⁴ De evaluatie betreft niet de gang van zaken en/of effectiviteit van afzonderlijke activiteiten en projecten.

1.3 Aanpak en verantwoording

De aanpak van de evaluatie valt uiteen in drie onderdelen.

1. *Beknopte 'cijfer en feiten' analyse (hoofdstuk 2)*. In een eerste stap is een beknopte analyse gedaan van de 'cijfers en feiten'; die analyse is vooral gericht op vragen over de organisatie en de praktische gang van zaken in de afgelopen jaren. De analyse is gebaseerd op activiteitenoverzichten, financiële verantwoording, voortgangsrapportages en jaarverslagen.

2. *Interviews (hoofdstuk 3)*. Er zijn ongeveer tien *face-to-face* interviews gehouden met stakeholders. Het gaat om vertegenwoordigers (bestuursleden) van Binnenstadsvereniging MKB Assen, Vereniging Parkmanagement Assen, Vereniging Parkmanagement Noord, stichting Gilde BART, overige trekkingsgerechtigden (zorg, onderwijs, defensie e.d.) en vastgoedeigenaren.⁵ Bij de te interviewen personen zijn personen betrokken die relatief sterk betrokken zijn bij het fonds, en personen die juist wat (kritische) afstand hebben.

3. *E-enquête (hoofdstuk 4)*. Er is onder alle ondernemers een beknopte e-enquête uitgezet met vragen over draagvlak en mening over een aantal aspecten van het fonds. Er is een respons gehaald van 6,5%. In beginsel is die respons laag te noemen, maar wel gebruikelijk bij dit type enquêtes. Er is een aantal redenen waarom op voorhand een respons in deze orde van grootte toch redelijk is. (In de bijlage is een gedetailleerde verantwoording van de enquête opgenomen.)

- Ten eerste is bij enquêtes onder het bedrijfsleven de respons in het algemeen relatief laag; de gerealiseerde respons is in de orde van grootte van die van vergelijkbare enquêtes bij evaluaties van andere ondernemersfondsen (Delft 8,1%, Utrecht 9,4%, Groningen 6,9%).
- Ten tweede geldt bij ondernemersfondsen dat lang niet alle ozb-betalers het fonds kennen, wat de respons negatief beïnvloedt. De indruk is dat dit in Assen ook zeker het geval is (zie hoofdstuk 3 en 4).
- Ten derde zal er altijd een deel non-respons zijn omdat adressen niet kloppen.
- Ten slotte: de respons is op een aantal kenmerken, zoals sector en gebied vergeleken met het totaal. Daaruit bleek dat er in het bestand geen opvallende afwijking is richting een bepaalde sector of bepaald gebied. De representativiteit wordt daarmee juist versterkt.

De respons is dus niet hoog, maar wel vergelijkbaar met ander onderzoek. Onbekendheid met het fonds speelt waarschijnlijk een rol. Het aantal respondenten is echter genoeg voor betrouwbare uitspraken op de hoofdvragen van de enquête. Daarbij is ook 'met een schuin oog' gekeken naar resultaten van een aantal recente evaluaties van ondernemersfondsen uit andere gemeenten.

Op basis van de verzamelde informatie zijn conclusies en aanbevelingen geformuleerd (hoofdstuk 5).

⁵ In Stichting Gilde BART zijn de grotere ondernemers en instellingen op het gebied van vrijetijdsbesteding, recreatie en toerisme aangesloten.

2 ONTWIKKELING EN GANG VAN ZAKEN

In dit hoofdstuk wordt verslag gedaan van de ‘cijfers en feiten’. Er wordt ingegaan op projecten en activiteiten, de organisatie en de praktische gang van zaken in het algemeen.

2.1 Projecten en activiteiten 2014-2016

De activiteiten en projecten, die (deels) worden bekostigd door het fonds, worden geïnitieerd en uitgevoerd door ondernemersorganisaties. Zij stellen daartoe jaarplannen op. Het bestuur van het fonds beoordeelt de plannen. Het gaat er dan om of er voldoende budget voor de trekkingsrechtgerechtigde is en of de plannen aan de criteria voldoen. Criteria hebben te maken met de ‘rechtsgeldige’ positie van de indiener, met representativiteit, transparantie en non-substitutie.⁶ De activiteit moet een collectief doel in Assen dienen. Het fondsbestuur velt geen inhoudelijk oordeel over de plannen; dat oordeel ligt bij de ondernemersorganisaties. Het fondsbestuur wijst wel op vergelijkbare plannen en mogelijkheden van samenwerking.

Het fonds kent ‘gebiedsgerichte projecten’ waar 85% van de besteedbare middelen voor worden ingezet. Een deel van de middelen is bovendien geormerkt voor de activiteiten van de Gilde BART, de wijkwinkelcentra en de agrarische sector. In de periode 2014-2016 zijn door alle ondernemersorganisaties verscheidende projecten en activiteiten uitgevoerd die (mede) bekostigd zijn door het fonds (zie het schema hierna). Binnenstadsvereniging MKB Assen en Parkmanagement Assen hebben mede met de middelen ook een citymanager respectievelijk parkmanager aangesteld. De city- en parkmanager zijn verantwoordelijk voor contacten met ondernemers, gemeente en andere externe partijen. Verder ontwikkelen de city- en parkmanager initiatieven en ondersteunen ze ondernemers bij het ontwikkelen van plannen. De wijkwinkelcentra hebben hun middelen ingezet voor activiteiten in de eigen centra.

Bij een aantal trekkingsgerechtigden is er sprake van reservering van uitgaven voor (investeringen) later. Niet alle gelden worden dus in hetzelfde jaar gedaan; organisaties kunnen, conform de regels van het fonds, voor de hele fondperiode sparen. Dit is het geval bij Parkmanagement Assen en de gelden die vanuit de zorgsector komen.

De middelen uit het fonds betreffen niet de bekostiging van *alle* uitgaven van de ondernemersorganisaties maar meestal van een deel. Andere financiële bronnen zijn lidmaatschapsgelden en bijdragen van derden. Zo wordt bij de Binnenstadsvereniging MKB Assen vanuit het fonds ruwweg de helft van de totale uitgaven bekostigd; bij Parkmanagement Assen is dat ruwweg driekwart. Bij Gilde BART worden de activiteiten en projecten vrijwel geheel bekostigd uit de fondsmiddelen.⁷ Bij de wijkwinkelcentra wordt een groot deel van de uitgaven bekostigd uit eigen bijdragen van winkeliers en een klein deel uit fondsmiddelen.

⁶ Zie de bijlagen voor een gedetailleerd overzicht van de criteria.

⁷ De eigen organisatiekosten, die relatief klein zijn, worden bekostigd uit lidmaatschapsgelden en eigen reserves.

Binnenstadvereniging MKB Assen

- Feestverlichting
- Diverse binnenstadsactiviteiten
- Zomermarkten
- Kolkend Assen
- Art Explosion
- Kerststad Assen
- Promotie-activiteiten

De Binnenstadsvereniging bekostigt ook deels de citymanager uit het budget.

Parkmanagement Assen

- Organisatie netwerkbijeenkomsten
- Parkmanagementplein tijdens Bedrijvencontactdagen
- Project Rode Loper (stimulering ondernemerschap i.s.m. provincie Drenthe)
- Onderzoek camerabeveiliging en glasvezelring (businesspan)
- Implementatie Keurmerk Veilig Ondernemen
- Groenvoorziening
- Collectieve inkoop beveiliging
- Deelname aan Drentse Energie Organisatie (zonnepanelen op bedrijven)
- Sociaal contract met Baanzicht over inzet langdurig werklozen in reguliere arbeid

Parkmanagement Assen bekostigt ook deels de parkmanager uit het budget.

Parkmanagement Noord

- Organisatie netwerkbijeenkomsten
- Parkmanagementplein tijdens Bedrijvencontactdagen
- Camerabeveiliging Peelerpark en Messchenveld
- Voorbereiding implementatie Keurmerk Veilig Ondernemen
- Open Bedrijvendagen Peelerpark en Messchenveld

Gilde Bart

- TT Speed Week
- Routeboekejes/infoborden Tour de TT
- Website VVV (Dit is Assen!)
- Diverse activiteiten i.s.m. partners (zoals Kolkend Assen)
- Promotieactiviteiten

Wijkwinkelcentra

- Diverse activiteiten (bijvoorbeeld Sinterklaasintocht en braderie) in winkelcentra Kloosterveste, Marsdijk, Nobellaan, Peelo en Vredeveld

Naast de gebiedsgerichte projecten zijn er zogenoemde ‘stedelijke en/of sectorale projecten’ (15% van de middelen) - middelen die stadsbreed worden ingezet (zie het kader hierna).⁸ De stedelijke en/of sectorale projecten worden vaak door meerdere partijen geïnitieerd en (financieel) gesteund. Voor aanvragen voor stedelijke en/of sectorale activiteiten zijn er aanvullende criteria. De belangrijkste aanvullende criteria zijn:

- de activiteit heeft een stadsbreed of sectoraal karakter;
- de activiteit heeft een eenmalig karakter;
- de activiteit moet een sluitende begroting hebben.

⁸ Zie de bijlagen voor een overzicht.

Stedelijke en/of sectorale projecten 2014-2016

- Assen Onderneemt! (Parkmanagement Assen i.s.m. Binnenstadsvereniging MKB Assen)
- MVO Beursvloer (Parkmanagement Assen i.s.m. Binnenstadsvereniging MKB Assen)
- Welkom Thuisstad (Platform Ondernemend Assen)
- Dit is Assen! (Binnenstadsvereniging MKB Assen i.s.m. onder meer Gilde BART)
- TV-programma *Oude meesters & Nachburgemeesters* (Binnenstadsvereniging MKB Assen)
- TT Week (Platform Ondernemend Assen)
- Beachvolleybaltoernooi (Binnenstadsvereniging MKB Assen)
- Preuvenement (Binnenstadsvereniging MKB Assen i.s.m. onder meer Gilde BART)
- Defensie Meets Assen (Parkmanagement Assen)
- Techniek Pact Assen (Parkmanagement Assen)
- Intocht Sinterklaas (Binnenstadsvereniging MKB Assen)
- Maya aan de Vaart (Binnenstadsvereniging MKB Assen)
- Mayatempel (Binnenstadsvereniging MKB Assen i.s.m. onder meer Gilde BART)
- Asser Bluesdagen (Binnenstadsvereniging MKB Assen)
- Asserstadsliep (Binnenstadsvereniging MKB Assen)
- Mijn stad Assen (Gilde BART)
- Klassiek aan de Vaart (Gilde BART)
- Made in Assen (Parkmanagement Assen i.s.m. met andere partijen)
- Olympia's tour (Binnenstadsvereniging MKB Assen)
- Koningsnacht/dag (Binnenstadsvereniging MKB Assen)
- WK – Achilles 1894 (Parkmanagement Noord)
- DF4D (Binnenstadsvereniging MKB Assen)
- Historische Vlootdagen (Binnenstadsvereniging MKB Assen)
- WK Motorcross (Binnenstadsvereniging MKB Assen)

Geconstateerd kan worden dat er een groot aantal projecten en activiteiten mede-bekostigd zijn uit het fonds. Alhoewel vanwege de diversiteit in aard en omvang van de projecten een vergelijking niet helemaal opgaat, is een conclusie dat er meer activiteiten en projecten in de periode 2014-2016 zijn ontwikkeld dan in de periode daarvoor. Ook kan worden geconstateerd dat de verscheidenheid aan type projecten en activiteiten groot is, variërend van 'Sinterklaasintocht' tot reservering voor glasvezel, en van een grote stadsbrede activiteit als de TT Week tot aan ondersteuning van de organisatie door een park- en citymanager.

Om een oordeel te vellen over de omvang en het type projecten en activiteiten, kan onder meer worden gekeken naar wat er bij fondsen in andere gemeenten gebeurt. Op basis van een vergelijking met andere ondernemersfondsen kan worden geconcludeerd dat wat in Assen gedaan wordt zowel in omvang als aard in lijn ligt met wat er in andere gemeenten gebeurt. Ook de gehanteerde criteria voor de beoordeling van projecten en de rolverdeling wat dat betreft tussen fonds(bestuur) en de ondernemersorganisaties wijkt grosso modo niet af van hoe de gang van zaken elders is.

2.2 Organisatie

De stichting Ondernemers Fonds Assen heeft ten doel om de middelen te verdelen en de formele en juridische zaken daaromtrent te organiseren. De stichting heeft een eigen bestuur.⁹ De kerntaak van het bestuur is te beoordelen of ingediende plannen passen in het toegekende trekkingsrecht en of aan de criteria voor toekenning wordt voldaan. Het bestuur besluit daarnaast over toekenning van middelen aan de stedelijke en/of sectorale projecten, en wordt daarbij geadviseerd door (het bestuur van) het Platform Ondernemend Assen (POA). Voor aanvragen tot 15.000 beslist het fondsbestuur. Voor aanvragen daarboven wordt advies gevraagd het POA-bestuur. Het bestuur legt verantwoording af aan de gemeente Assen en het POA. Geconstateerd kan worden dat er sprake is van een vooral decentrale organisatie van activiteiten rond het fonds, en een 'lichte' beheersfunctie van het fonds zelf.

In het POA werken de ondernemersorganisaties samen. Het POA draagt de bestuursleden van het fondsbestuur voor, en adviseert - zoals gezegd - over de stedelijke en/of sectorale projecten. In voorbereiding is een verandering in de bestuurssamenstelling, zowel qua personele invulling, als qua organisatie. Het is de bedoeling dat door een verandering in de samenstelling van het OFA-bestuur er meer afstemming en samenwerking met het POA komt. Het OFA-bestuur zal worden uitgebreid (van vijf naar zeven leden), waarbij drie leden tevens POA-bestuurder zijn. Voor het POA geldt dat de toegekende - vooral coördinerende en controlerende - functie 'licht' is en het zwaartepunt van activiteiten bij de ondernemersorganisaties ligt al is er wel sprake van een zekere regiefunctie. Daarover wordt gesteld: "aan invulling van een meer actief acterend POA dat [...] zich initiërend richt op de ontwikkeling en afstemming van stads brede zaken - bleek geen behoefte".¹⁰

Ondernemersverenigingen of andere samenwerkingsverbanden van ondernemers met een rechtsgeldig karakter hebben trekkingsrechten om een beroep te doen op de middelen uit het fonds. Bij de start van het fonds is er een aantal ondernemersorganisaties aangewezen als trekkingsgerechtigde. Die keuze is min of meer historisch bepaald. De volgende organisaties zijn trekkingsgerechtigde:

- Binnenstadsvereniging MKB Assen
- Vereniging Parkmanagement Assen/Ondernemend Assen¹¹
- Vereniging Parkmanagement Assen Noord
- Stichting Gilde BART
- de vijf wijkwinkelcentra
- agrarische sector (met als penvoerder LTO Noord)

De trekkingsgerechtigde heeft een 'trekkingsrecht' op zijn aandeel in het fonds, en moet daarvoor een jaarplan met een financiële onderbouwing voorleggen aan het bestuur van het fonds. De systematiek van jaarplannen is een 'strakkere' manier van werken ten opzichte van de eerdere periode toen plannen minder goed onderbouwd en soms ook achteraf werden ingediend.¹² Desondanks kan worden geconstateerd dat er

⁹ Het bestuur van de stichting telt vijf leden. Het bestuur wordt ondersteund door een bestuurssecretaris.

¹⁰ Zie OFA, Reactie op prestatieafspraken Convenant 2014-2016. Parkmanagement Assen heeft de regierol op zich genomen en de voorzitter van deze vereniging treedt op als voorzitter van het POA. Bron: OFA.

¹¹ Parkmanagement Assen is een fusie van Parkmanagement Assen-West, Parkmanagement Assen-Stadsbedrijvenpark en Assen-Midden/Zuid. Ondertussen is Parkmanagement Assen overgegaan in Ondernemend Assen, waarin ook wordt samengewerkt met Parkmanagement Noord. Het is de bedoeling dat Ondernemend Assen en Parkmanagement Noord per 1 januari 2017 fuseren.

¹² PM verwijzing eerdere evaluatie

nog steeds een verscheidenheid is in de wijze en mate van onderbouwing van plannen. Het gaat meestal om een beknopte opsomming van activiteiten met een kostenschattning en een financieringsplan waarvan de fondsmiddelen een deel zijn. Conform de prestatieafspraken is het mogelijk dat verenigingen in de loop van het jaar plannen kunnen indienen.¹³ In de praktijk gaat het echter meestal om een jaarplan.

Andere contribuanten zoals met name vanuit zorg, onderwijs en defensie beschikken niet zelf over hun trekkingsrechten. Over de besteding van hun middelen is het fonds gesprekken aangegaan en zijn afspraken gemaakt met het POA-bestuur. Er wordt nu meer dan in de eerste periode vanuit die contribuanten samengewerkt met de trekkingsgerechtigde verenigingen. Zo zit een vertegenwoordiger van onderwijs in het bestuur van Parkmanagement Assen.¹⁴ Voor sport worden vanwege het ontbreken van een overkoepelende organisatie, en omdat het om kleine bedragen gaat, de middelen vanuit het fonds beheerd en toegekend. Het fondsbestuur verwijst kansrijke initiatieven van andere niet-trekkingsgerechtigden door naar de (besturen van) ondernemersorganisaties.

Ook hier kan een vergelijking worden gemaakt met andere ondernemersfondsen. Er vallen dan vooral twee zaken op. Ten eerste is er bij alle gemeente met ozb-gefinancierde ondernemersfondsen een vraag ten aanzien van de verdeling van middelen en de betrokkenheid van contribuanten als zorg, onderwijs en agrarische sector. Dat is inherent aan de gekozen systematiek. In Assen krijgt dit aspect, zeker in de afgelopen periode, aandacht en zijn er afspraken over gemaakt. Een tweede punt dat opvalt, is de sterk decentrale organisatie. Het fonds(bestuur) beschouwd zich primair als beheersorganisatie. De consequentie daarvan is dat zaken als aanjaag- en netwerkfunctie en communicatie vooral bij de ondernemersorganisaties zijn neergelegd. In een aantal andere gemeenten is gekozen voor een 'centrale' fondsmanager die juist wel een rol heeft in het aanjagen en netwerken.¹⁵

2.3 Afspraken gemeente

De ozb-opslag wordt geïnd door de gemeente; het is immers een gemeentelijke belasting. Het bedrag wordt op basis van nacalculatie van de ozb-opbrengsten achteraf precies bepaald. Door oninbare heffingen en door waardeverandering van het onroerend goed fluctueert het uiteindelijke bedrag dat de gemeente int. Geconstateerd kan worden dat het enige tijd neemt voordat een definitieve afrekening door de gemeente richting het fonds plaatsvindt. Dat betekent een administratieve last en een zekere mate van financiële onzekerheid.

De ozb-opbrengsten bepalen ook de verdeling van de middelen over de trekkingsgerechtigden. Voor een 'eerlijke' verdeling van de middelen over de ondernemersorganisaties is dat een belangrijk gegeven. Geconstateerd kan worden dat de verdeling, die door de gemeente wordt bepaald, nogal achter loopt; de verdeling is gebaseerd op gegevens over 2012.

¹³ Doel daarvan is dat bijdragen van het OFA minder als algemene financieringsbron van een verenigingsbegroting worden gezien, en meer als specifieke financiering van bepaalde projecten en activiteiten.

¹⁴ Ondernemend Assen wil in de nabije toekomst partijen als zorg, onderwijs en defensie bestuurlijk te betrekken bij de organisatie.

¹⁵ Bijvoorbeeld in Leeuwarden en Utrecht. Naast de functie van fondsmanager is er in die gemeenten ook ruimte voor een binnenstads- of parkmanager.

Naast de opbrengsten uit de ozb-opslag is er een subsidierelatie tussen het fonds en de gemeente Assen, waarbij de gemeente aan het fonds een subsidie toekent die in omvang even groot is als de opbrengsten van de ozb-opslag. In een convenant zijn afspraken over de subsidie tussen beide partijen vastgelegd. Aan de subsidie is een aantal prestatieafspraken verbonden.¹⁶ Het fondsbestuur legt verantwoording af aan de gemeente over de voortgang ten aanzien van de prestatieafspraken.¹⁷

Een van de prestaties die het fonds moet leveren is “behartiging van de collectieve belangen van de categorie niet-woningen in Assen”. In de organisatiestructuur die is gekozen in Assen kan het fonds dat alleen doen in gezamenlijkheid met de ondernemersorganisaties. Immers, er is gekozen voor een ‘lichte’ beheersorganisatie waarbij de inhoudelijke activiteiten vooral bij de ondernemersorganisaties liggen. In de zelfevaluatie stelt het fondsbestuur over de collectieve belangen: “OFA brengt zo goed mogelijk in beeld (oog- en oor functie) wat leeft onder partijen”.¹⁸ Bovendien wijst het fonds op samenwerkingsmogelijkheden. Het fonds is dus niet dé partij die collectieve belangen behartigt, maar heeft - in haar eigen woorden - alleen een oog- en oorfunctie. De daadwerkelijke collectieve-belangenbehartiging ligt bij de ondernemersorganisaties. Alhoewel tussen gemeente en ondernemersorganisaties wel contacten zijn, zijn er op dat niveau geen prestatieafspraken.¹⁹

Een andere prestatie betreft “ondersteuning van verenigingen en andere samenwerkingsverbanden” bij het gebruik maken van fondsmiddelen. Die ondersteuning betreft vooral het informeren en adviseren over de aanvragen, en niet het daadwerkelijk meehelpen met het ontwikkelen van plannen. Dit laatste gebeurt wel door de park- en citymanager van Ondernemend Assen respectievelijk de Binnenstadsvereniging MKB Assen. Ook hier ligt de inhoudelijke ondersteuning vooral decentraal en niet bij het fondsbestuur.

Een van de prestatieafspraken betreft het zorgdragen voor informatievoorziening over het fonds. De ondernemersorganisaties zijn verantwoordelijk voor de communicatie en de informatievoorziening van de eigen activiteiten. Het fonds heeft de eigen website vernieuwd en van (meer) relevante informatie voorzien.²⁰ Geconstateerd kan worden dat alle relevante informatie overzichtelijk is opgenomen op de vernieuwde website. Onder meer richtlijnen en criteria voor plannen voor projecten en activiteiten zijn helder opgenomen. Daarnaast is een ‘niewsrubriek’ toegevoegd aan de website. Rond informatievoorziening is een eis aan ondernemersorganisaties om bij projecten activiteiten aan te geven dat bekostiging mede vanuit het fonds komt. Dit gebeurt ook regelmatig, bijvoorbeeld door vermelding op de web site van een ondernemersorganisaties. Alhoewel de informatievoorziening door en over het fonds verbeterd is ten opzichte van de eerdere periode, is het wel de vraag of vermelding op een website voldoende is. Immers, een web site is een passief communicatie-instrument dat eigenlijk alleen bezocht wordt als men relevante informatie nodig heeft. De nieuwsrubriek lijkt dubbel

¹⁶ Zie de bijlagen voor een gedetailleerd overzicht van de prestatieafspraken.

¹⁷ OFA, Reactie op prestatieafspraken Convenant 2014-2016.

¹⁸ OFA, Reactie op prestatieafspraken Convenant 2014-2016.

¹⁹ Zie ook hoofdstuk 3.

²⁰ www.ondernemersfondsassen.nl

te zijn ten opzichte van nieuwsberichten op de websites van enkele ondernemersorganisaties en aanverwante websites.²¹

Een element van de prestatieafspraken betreft ook het maken van een duidelijke 'agenda' waarin de doelen worden omschreven voor de komende drie jaar. Het fondsbestuur merkt op dat dat niet een taak van het fonds is maar van de ondernemersorganisaties.²² De agendavorming is de afgelopen jaren vooral zichtbaar in de jaarplannen van de ondernemersorganisaties. Omdat die deels het karakter hebben van een activiteitenoverzicht met begroting, is er niet duidelijk sprake van een min of meer collectieve agenda.

2.4 Financiën

Het fonds wordt gevoed door een opslag op het ozb-tarief voor de categorie 'niet-woningen' van 36 euro per 100.000 euro woz-waarde.²³ De totale opbrengsten zijn in begroot op 2016 ongeveer 410.000 euro; in 2014 en 2015 lagen de ozb-opbrengsten op ongeveer 465.000 euro. De afgelopen jaren is de vastgoedwaarde (met name van kantoorpanden in de gemeente) waarop de ozb is gebaseerd, afgenomen waardoor er ook minder ozb-opbrengsten zijn. In de eerste periode (2011-2013) lag het budget rond de 500.000 euro. Het grootste deel van de inkomsten wordt ingezet als toekenningen voor projecten en activiteiten (zie de tabel hierna).

Overzicht financiën

	Rekening 2014*	Rekening 2015*	Begroting 2016*
Baten			
Opbrengsten ozb	465.000	465.274	410.000
<i>waarvan toekenningen</i>	<i>403.703</i>	<i>463.000</i>	<i>410.000</i>
Overschot/extra ontvangsten	-	43.044	15.000
Saldo rente – bankkosten**	3.808	2.979	500
Lasten			
Algemene en bestuurskosten	26.705	25.204	23.500
Reservering bestuurskosten/evaluatie***	-	7.500	20.000

* 2014 en 2015 o.b.v. jaarrekening; 2016 o.b.v. begroting.

** Rentebaten minus bankkosten.

*** Reservering bestuurskosten i.v.m. afsluiting 2014-2016 en (eventuele) nieuwe bestuursperiode, en (begrote) kosten evaluatie.

Bron: Jaarrapport inzake de jaarrekening 2015 (concept), Overzicht budgetten 2016 160831, en OFA.

De algemene en bestuurskosten betroffen in 2014-2015 rond de 5,5% van de totale ozb-opbrengsten; dat is vergelijkbaar met het percentage in de jaren voor 2014. Het gaat om vergaderkosten, PR-kosten, accountantskosten en de kosten voor ondersteuning (secretaris) e.d. Daarnaast zijn er eenmalige bestuurskosten i.v.m. afsluiting van de periode 2014-2016 en de door de Gemeenteraad gevraagde evaluatie. De algemene en

²¹ Zie onder meer: www.ondernemendassen.nu, www.ditisassen.nl, www.gildebart.nl, www.parkmanagementnoord.nl, www.cca-assen.nl.

²² OFA, Reactie op prestatieafspraken Convenant 2014-2016.

²³ De opslag wordt ook geheven over gemeentelijke gebouwen; de gemeente is echter geen trekkingsgerechtigde.

bestuurskosten worden afgetrokken van de opbrengsten, voordat die worden toegedeeld aan de gebiedsgerichte en stedelijke en/of sectorale projecten.

De grootste trekkingsgerechtigden - en dus de ondernemersorganisaties waar het meeste geld heen gaat - zijn Parkmanagement Assen en Binnenstadsvereniging MKB Assen (zie de tabel hierna). Daarnaast gaat - zoals eerder aangegeven - 15% van de middelen naar stedelijke en/of sectorale projecten en activiteiten. Binnenstadsvereniging MKB Assen, Parkmanagement Assen en Gilde BART zijn vaak ook betrokken bij stedelijke en/of sectorale projecten en activiteiten.

(Uitgekeerde) toekenningen aan trekkingsgerechtigden 2014-2016

	2014		2015		2016*		Nog te besteden*
	euro	aandeel	euro	aandeel	euro	aandeel	
Binnenstadsvereniging MKB Assen	76.700	19%	86.600	19%	71.500	19%	11.500
PM Assen	156.700	39%	180.700	39%	149.100	39%	138.450 **
PM Assen Noord	27.900	7%	31.500	7%	26.000	7%	30.500
Gilde BART	20.500	5%	23.100	5%	19.100	5%	19.300
Wijkwinkelcentra	11.350	3%	12.400	3%	10.250	3%	0
Stedelijk en/of sectoraal	54.103	13%	69.500	15%	57.300	15%	45.475 ***
Agrarische sector	4.150	1%	4.650	1%	3.850	1%	12.650
Sport	2.600	1%	2.700	1%	2.200	1%	2.200 ****
Zorg	32.500	8%	34.000	7%	28.000	7%	73.000 ****
Defensie	10.200	3%	10.600	2%	8.700	2%	0 ****
Onderwijs	7.000	2%	7.250	2%	6.000	2%	6.000 ****
Totaal	403.703	100%	463.000	100%	382.000	100%	339.075

* Stand 31 augustus 2016. Bij toekenning wordt 80% van het gehonoreerde bedrag overgemaakt. Op basis van een inhoudelijke en financiële verantwoording wordt het restant uitbetaald.

** Het gaat in belangrijke mate om een reservering voor een investering in glasvezel; in 2016 is 250.000 euro opgenomen..

*** Per 31 augustus 2016 waren er zeven aanvragen voor een totaalbedrag van 37.100 euro..

**** Er zijn in POA-verband afspraken gemaakt over de besteding van deze gelden. Het relatief grote bedrag bij zorg wordt onder meer besteed aan een zorgcongres.

Bron: Jaarrapport inzake de jaarrekening 2015, concept, en Overzicht budgetten 2016 160831

Bij de trekkingsgerechtigden die niet in een (eigen) ondernemersorganisatie zijn georganiseerd gaat het om rond de 13% van de totale inkomsten. Ruim de helft daarvan komt uit de sector zorg. Met vertegenwoordigers van deze sectoren is overleg, en ze zijn deels ook vertegenwoordigd in besturen van ondernemersorganisaties. Er zijn in POA-verband afspraken gemaakt over de besteding van deze gelden; in 2016 zijn ze voor een deel toegevoegd aan de stedelijke en/of sectorale budget. Een deel van de trekkingsrechten van Defensie is besteed aan de *Urban Run*. Met "Sport" trekkingsrechten zijn verschillende sportevenementen medebekostigd. De gelden die vanuit de zorgsector komen, zijn gereserveerd voor medebekostiging van een zorgcongres dat in Assen zal worden gehouden.

Opvallend aan de financiële cijfers is dat een aantal trekkingsgerechtigden een relatief groot 'nog te besteden' bedrag heeft. Tussen het fonds en de betreffende trekkingsgerechtigde zijn daarover afspraken gemaakt. Dat geldt bijvoorbeeld voor het hiervoor genoemde Zorgcongres. Bij Parkmanagement Assen gaat het om een meerjarige reservering van uitgaven voor met name (investeringen) in glasvezel. Het is de bedoeling dat met investering in 2016 een start wordt gemaakt.

Een opvallende 'reservering' is verder die voor de agrarische sector. Het betreft hier de opbrengsten van ozb-opslag die worden opgebracht door de landbouwers in de gemeente. Er zijn geen plannen voor de besteding ervan (door de penvoerder LTO Noord), wat een ongewenste situatie is.

3 BEVINDINGEN INTERVIEWS

In dit hoofdstuk staan de resultaten van de interviews die zijn gehouden met ondernemers en andere personen uit Assen.²⁴

Draagvlak

In de interviews is gevraagd naar de mening van de gesprekspartners over voortzetten van het fonds en naar hun inschatting van het draagvlak onder hun ‘achterban’ (leden van een ondernemersorganisatie en andere ondernemers). De meeste gesprekspartners zijn vóór voortzetten van het fonds. Men ziet over het algemeen dat met de middelen meer tot stand komt. Eén van de gesprekspartners verwoordt het als: “het is er nu, het werkt, dus niet meer veranderen.”

Er is echter ook een klein aantal gesprekspartners dat vraagtekens zet bij voortzetten. Daarbij spelen verschillende argumenten. Alhoewel erkend wordt dat er met de middelen “goede dingen” zijn gedaan, vindt een aantal gesprekspartners het in principe geen goede zaak dat ook ondernemers meebetalen die *niet* direct baat hebben bij activiteiten die met het fonds worden bekostigd. Men is niet tegen collectieve ondernemersactiviteiten, maar wel tegen de wijze van financieren. Een aantal keren is opgemerkt dat dit ook de tegenargumenten waren bij de start van het fonds. Daarnaast is er bij een aantal gesprekspartners enige twijfel over of met de fondsmiddelen wel (altijd) de juiste type activiteiten en projecten worden bekostigd (zie ook hierna).

Gevraagd naar de indruk die men heeft bij de achterban, komt hetzelfde beeld naar voren. Er wordt door gesprekspartners aangegeven dat de meeste ondernemers voor voortzetten van het fonds zijn. Er wordt aangegeven dat de “reuring” die door activiteiten en projecten de laatste jaren is ontstaan, positief wordt gewaardeerd. Ook het oplossen van bekostigingsproblemen en het free rider probleem, worden gewaardeerd. Eén van de gesprekspartners stelt het als volgt: “er is over het algemeen consensus over het nut van het fonds”.

Door de meeste gesprekspartners is echter ook aangegeven dat er een groep ondernemers is die niet achter het voortzetten van het fonds staat. Het zou daarbij vooral gaan om ondernemers die niet direct baat hebben bij activiteiten die met het fonds worden bekostigd. Gewezen wordt op ondernemers in specifieke diensten (zoals de zorg), in de agrarische sector en ondernemers die vooral (inter)nationaal of in elk geval buiten Assen zelf opereren, en niet lokaal. Eén van de gesprekspartners verwoordde dat als volgt: “Ondernemers kijken toch vooral naar *what’s in it for me*, en wat het hen direct oplevert is niet altijd duidelijk.”

Activiteiten en projecten

Alle gesprekspartners geven aan dat er de laatste jaren meer gebeurt in Assen. “Er is meer reuring.” De activiteiten en projecten die mede door het fonds worden bekostigd spelen daar zeker een rol in, volgens gesprekspartners. Het is echter, ook weer volgens gesprekspartners, niet altijd aantoonbaar dat *zonder* de fondsmiddelen activiteiten of projecten *niet* zouden plaatsvinden. De middelen zijn vaak een ‘extraatje’ die de

²⁴ Zie de bijlagen voor een overzicht van geïnterviewde personen.

organisatie en uitvoering vergemakkelijken en soms versnellen. Een gesprekspartner stelt: “de middelen geven meer mogelijkheden; het is sneller en gemakkelijker om projecten en activiteiten uit te voeren.” Ook is aangegeven dat er meer gedaan kan worden dan alleen de “bekende netwerkborrel”.

Er is onder gesprekspartners een gedeeld beeld dat er nuttige projecten zijn gedaan die hebben bijgedragen aan de promotie en aantrekkelijkheid van Assen. Er is echter ook enige onduidelijkheid over (criteria voor) de toekenning van gelden. Promotie van Assen is duidelijk, maar bijvoorbeeld bij reservering voor glasvezel en netwerkachtige activiteiten is het doel minder duidelijk. “Elke vereniging lijkt zijn eigen inzichten te hebben.”

Door een aantal gesprekspartners wordt opgemerkt dat de fondsmiddelen soms niet worden besteed waar ze eigenlijk, naar hun idee, voor bedoeld zijn. Hoofddoel zou moeten zijn het bijdragen aan promotie en aantrekkelijkheid van Assen. Door de betreffende gesprekspartners wordt er op gewezen dat met name netwerkachtige activiteiten daar niet direct aan bijdragen en ook wel door andere partijen (die niet meedraaien in de fondsmiddelen) worden georganiseerd, bijvoorbeeld door CCA (Commercieel Centrum Assen). Een aantal gesprekspartners geeft aan dat er in elk geval betere afstemming nodig is rond netwerkactiviteiten. Ook bij de reservering voor een groot project als glasvezel (Parkmanagement Assen) wordt door de betreffende gesprekspartners de vraag gesteld of de fondsmiddelen daar wel voor bedoeld zijn, en alleen ondernemers die dat willen, of bijvoorbeeld de gemeente dat niet zouden moeten oppakken.

Er wordt een toename van activiteiten en projecten gezien, en ook een verbetering van de kwaliteit van projecten. De middelen geven meer zekerheid en continuïteit in de organisatie van activiteiten en projecten en dat komt de kwaliteit ten goede. Vooral de aanstelling van een parkmanager en citymanager levert voordelen op. Een gesprekspartner stelt: “Ondernemers kunnen hun eigen dingen blijven doen, terwijl er wel organisatiekracht is.”

De stadsbrede (stedelijke en/of sectorale) activiteiten worden door iedereen positief gewaardeerd. Stadsbrede activiteiten worden belangrijk gevonden voor promotie en het versterken van de aantrekkelijkheid van Assen. Voor de stadsbrede activiteiten is er ook consensus over waar die voor bedoeld zijn: het moet overkoepelend zijn en bijdragen aan versterking van de aantrekkelijkheid van Assen. Een gesprekspartner: “als het maar gericht is op promotie, dan heeft iedereen er wat aan.” Een kanttekening die door een aantal gesprekspartners is gemaakt, is dat de voorwaarde dat stedelijke en/of sectorale projecten eenmalig moeten zijn, eigenlijk beperkend werkt. Stadsbrede projecten zouden ook meerjarig moeten kunnen zijn: “het gaat uiteindelijk om goede promotie”. In dat verband is door een aantal gesprekspartners ook aangegeven dat er behoefte is aan een goede, meerjarige agenda voor promotie en voor de stadsbrede projecten.

Informatie en communicatie

Door de meeste gesprekspartners wordt aangegeven dat de informatievoorziening en communicatie rond het fonds veel tijd hebben gekost. Een algemeen beeld is dat pas de laatste jaren informatie en communicatie beter zijn geregeld. Eén gesprekspartner drukt dat uit als: “in de eerste periode was de informatie beperkt, nu is dat beter.” Er wordt dan gedoeld op het fonds zelf dat beter informeert en communiceert, zowel via het bestuur en de secretaris als via de web site, en op de informatie en communicatie door ondernemersorganisaties en park- en citymanager. Door de meeste gespreks-

partners wordt aangegeven dat mede doordat de informatievoorziening en communicatie pas de laatste jaren op gang is gekomen, er onder ondernemers nog steeds grote onbekendheid is met (de werking van) het fonds. “De zichtbaarheid van het fonds is beperkt.”

Uit de interviews kwam bijvoorbeeld naar voren dat de een denkt dat de citymanager door de gemeente wordt betaald (voor de helft waar), en de ander door de ondernemersvereniging (ook gedeeltelijk waar), terwijl niemand echt weet dat er ook een deel bekostiging vanuit het fonds achter zit. Er ontstaat daardoor het beeld dat de citymanager een goede zaak is, maar het fonds als medebekostiger er niet toe doet.

Een aantal gesprekspartners geeft aan dat de systematiek van trekkingsrechten (nu) wel duidelijk is, maar dat niet altijd duidelijk is wat, waarom, waaraan wordt besteed. De criteria waaraan de besteding van fondsmiddelen moet voldoen, zijn niet voor iedereen duidelijk.

Doelen en ondernemingsklimaat

Alle gesprekspartners geven aan dat de meeste activiteiten en projecten bijdragen aan de promotie van Assen. Daarnaast is aangegeven dat door de middelen en de daarmee samenhangende aandacht voor de organisatie van ondernemersverenigingen netwerken zijn uitgebreid, en meer samenwerking is ontstaan - ook met andere partijen (onderwijs, defensie, zorg enz.). Bij een aantal ondernemersorganisaties is het ledenaantal gegroeid. Ook is opgemerkt dat het versterken van de eigen organisatie belangrijk is omdat goed georganiseerde en actieve ondernemers een positieve vestigingsfactor voor Assen betekenen, en dus op zichzelf al belangrijk is.

De gesprekspartners onderkennen allemaal dat met projecten en activiteiten niet direct het imago van Assen of het ondernemersklimaat worden verbeterd, omdat die afhankelijk zijn van (veel) meer factoren. Daarbij speelt ook een rol dat de activiteiten en projecten die mede uit het fonds zijn bekostigd samen lopen met andere investeringen in de stad (zoals De Kolk en het museum).

Verder is opgemerkt dat het wel goed is dat er wat gebeurt, omdat de relatieve positie van Assen anders achteruit was gelopen. Ook is in de gesprekken aangegeven dat juist door het inzetten op meer activiteiten en projecten de investeringen die zijn gedaan in Assen beter gaan renderen. “Met activiteiten en projecten versterk je de effectiviteit van de investeringen.”

Organisatie

De beweging waarbij leden van het POA-bestuur ook lid worden van het fondsbestuur wordt positief beoordeeld door gesprekspartners - ook door gesprekspartners die niet direct bestuurlijk betrokken zijn.

Door de gesprekspartners wordt aangegeven dat de afgelopen jaren de organisatie van de ondernemersorganisaties is verbeterd. De professionalisering door de inzet van een city- en parkmanager heeft daaraan bijgedragen. De samenwerking tussen de organisaties binnen POA wordt positief beoordeeld, net als het versterken van de banden met niet-ondernemers (onderwijs, defensie, zorg enz.). Eén van de gesprekspartners verwoordt dat als “de saamhorigheid is vergroot”. Een kanttekening die daarbij is gemaakt, is dat het volgens een aantal gesprekspartners vooral gaat om meer samenwerking op bestuurlijk niveau en minder op het niveau van ondernemers. Er is enige huiver voor dat het teveel “een speeltje van een kleine club van

bestuurders” van verenigingen wordt. Ook waarschuwen sommige gesprekspartners voor teveel bureaucratie en overhead.

Overige

In de gesprekken is ook nog een aantal andere zaken aan de orde gekomen.

- De gemeente heeft met het fonds mede beoogd dat er een betere organisatie kwam van ondernemers, zodat er duidelijker aanspreekpunten waren. In dit verband is door de gesprekspartners vanuit de ondernemersorganisaties aangegeven dat de contacten met de gemeente over zaken die bij de ondernemersorganisaties spelen op dit moment goed verlopen.
- Door een deel van de gesprekspartners is aangegeven, dat - als het fonds wordt voortgezet - dit voor een periode langer drie jaar (bijvoorbeeld vijf jaar) zou moeten. Daardoor zijn meer lange-termijninvesteringen mogelijk en is er meer zekerheid rond plannen en projecten.²⁵
- Door geen van de gesprekspartners wordt het verschijnsel van substitutie gesignaleerd: de taken van gemeente en van ondernemers zijn over het algemeen wel duidelijk onderscheiden. De inzet op groenonderhoud wordt niet door substitutie maar door gemeentelijke bezuinigingen veroorzaakt, die ook zonder fonds zouden hebben plaatsgevonden.

²⁵ Bijvoorbeeld in de gemeente Utrecht is men overgegaan van een driejaarsperiode naar een vijfjaarsperiode.

4 RESULTATEN E-ENQUÊTE

In dit hoofdstuk staan de resultaten van de e-enquête die onder alle ondernemers is gehouden.²⁶

Draagvlak

In de enquête is direct en indirect gevraagd naar het draagvlak voor het fonds. De uitkomst van de enquête is dat een duidelijke meerderheid vóór voortzetten is: 60% van de respondenten vindt dat het fonds moet worden voortgezet. Tegelijkertijd is er een grote minderheid tegen voortzetten van het fonds: 40% vindt *niet* dat het fonds moet worden voortgezet.²⁷

Ook bij een meer indirecte vraag komt dit beeld naar voren. Gevraagd is in hoeverre men het eens is met de stelling: “Ik vind de (financiële) ondersteuning van het Ondernemersfonds aan de ondernemers- en winkeliersverenigingen belangrijk”. Met die stelling is een meerderheid van 53% het eens, maar er is een vrij grote minderheid die het er niet mee eens is: 34%.²⁸

Dit beeld van ‘een meerderheid voor en een grote minderheid tegen’ komt overeen met het beeld dat (hiervoor) ook uit de interviews naar voren kwam. Als wordt gekeken naar enkele andere fondsen waar vergelijkbare enquêtes zijn gehouden, dan bleek hetzelfde beeld ook daar zichtbaar. Zo werd in Groningen op een vergelijkbare vraag een percentage voorstanders van bijna 50% gevonden, een percentage tegenstanders van rond de 30%, en een percentage ‘neutraal/geen mening’ van 20%. In Delft werden percentages op een vergelijkbare vraag gevonden van rond de 45% (‘voor’), ruim 30% (‘tegen’) en rond de 20% (‘neutraal/geen mening’). In Utrecht werden percentages gevonden van 45% (‘voor’), 36% (‘tegen’) en 19% (‘weet niet/geen mening’).²⁹

Oordeel over functioneren fonds

Via een aantal stellingen is ook gevraagd naar een oordeel over het functioneren van het fonds (zie de tabel).

Oordeel over het functioneren	(Volledig) mee eens	Neutraal	(Volledig) niet mee eens	Weet niet/geen mening
De aanpak en werkwijze van het Ondernemersfonds zijn goed (n=114)	39%	18%	33%	11%
De communicatie en informatievoorziening over het Ondernemersfonds zijn goed (n=111)	20%	23%	54%	3%
Het Ondernemersfonds hanteert een duidelijke ‘agenda’ waarin de doelen zijn omschreven (n=114)	23%	26%	41%	10%

²⁶ Een gedetailleerde verantwoording staat in de bijlagen.

²⁷ n=116. Bij deze vraag is geen antwoordcategorie ‘weet niet/geen mening’ opgenomen. Het aantal respondenten is te klein om een betrouwbare analyse te maken van de achtergrond van ‘voor- en tegenstanders’ en om kruisanalyses toe te passen.

²⁸ De overige respondenten vulden ‘neutraal’ of ‘weet niet/geen mening’ in.

²⁹ Verwijzing PM; in Utrecht alleen ondernemers die wonen binnen gemeente Utrecht.

Opvallend is het grote aandeel respondenten dat niet vindt dat de communicatie en informatievoorziening goed zijn. Ook mist een groot deel van de respondenten een duidelijke 'agenda'.

Een deel van de respondenten die voor voortzetting zijn, geeft aan dat er verbeteringen nodig zijn.³⁰ De verbeteringen die het vaakst worden genoemd zijn:

- Betere communicatie (genoemd door 22% van de respondenten);
- Kwalitatief betere projecten en activiteiten (genoemd door 16%);
- Meer transparantie (ook genoemd door 16%).

Gevraagd naar in welke mate men het eens is met de stelling "Het versterken van het ondernemingsklimaat is een taak van de gemeente; het kan ook zonder Ondernemersfonds", geeft bijna de helft van de respondenten aan het daar *niet* mee eens te zijn.³¹ Kennelijk heeft bijna de helft van de respondenten geen voorkeur voor een duidelijke rol van de gemeente, en ziet die een rol voor het fonds. Een grote minderheid (32%) ziet wel een rol voor de gemeente.

Van de respondenten die voor voortzetting zijn, geeft een meerderheid van 60% aan dat de hoogte van de ozb-opslag niet hoeft te worden veranderd.³² Een deel vindt dat de opslag lager zou moeten, maar ook een deel vindt dat de opslag hoger zou moeten (om meer activiteiten te kunnen bekostigen).

(On)bekendheid met het fonds

In de interviews is aangegeven dat het fonds onbekend is bij een grote groep ondernemers (zie hiervoor). Die uitkomst wordt bevestigd in de enquêteresultaten. 32% van de respondenten geeft aan dat ze het fonds niet kennen. 31% is goed op de hoogte van het fonds en 32% weet wat het globaal is.³³ Van de respondenten die het fonds kennen, is bijna negen op de tien op de hoogte van het feit dat het fonds uit een ozb-opslag wordt gefinancierd, en ruim de helft is (globaal) bekend met het systeem van trekkingsrechten.³⁴

Onbekendheid komt ook in andere gemeenten met ozb-gefinancierde ondernemersfondsen voor. In Groningen gaf een meerderheid van bijna 60% van respondenten aan het fonds (in Groningen) niet te kennen. In Delft gaf een derde aan niet van het bestaan van het Delftse fonds te weten; in Utrecht 20%.

Effecten

In de enquête is ook gevraagd naar de effecten van het fonds. Vaakst genoemd zijn een betere positionering van Assen, meer en betere activiteiten en projecten, betere belangenbehartiging voor ondernemers, meer samenwerking, en betere uitvoering van plannen (zie de tabel). 37% van de respondenten vindt dat het fonds niet tot verbeteringen heeft geleid.

³⁰ Het gaat om 22%-punt van de 60% die voor voortzetten van het fonds zijn (n=25).

³¹ n=115.

³² n=69.

³³ n=185.

³⁴ n=116.

Gerealiseerde verbeteringen	<i>% respondenten dat verbetering heeft genoemd</i>
Betere positionering en uitstraling van Assen	36%
Meer en/of betere activiteiten en projecten	31%
Betere (collectieve) belangenbehartiging voor ondernemers	31%
Meer samenwerking tussen ondernemers	30%
Betere uitvoering van gezamenlijke plannen	29%
Meer samenwerking tussen ondernemers en non-profit instellingen	25%
Oplossen van een financieel probleem (tegengaan van free rider gedrag)	19%
Betere organisatie van ondernemers op wijkniveau	15%
	n=118

Via een aantal stellingen is ook gevraagd naar de effecten van het fonds (zie de tabel hierna). Bijna de helft van de respondenten is het eens met de stelling dat het Ondernemersfonds heeft bijgedragen aan versterking van het ondernemingsklimaat; een vrij groot aandeel (een derde) is het daar echter niet mee eens. Bij het effect op saamhorigheid is er geen duidelijke voorkeur.

	<i>(Volledig mee eens)</i>	<i>Neutraal</i>	<i>(Volledig niet mee eens)</i>	<i>Weet niet/geen mening</i>
Het Ondernemersfonds heeft bijgedragen aan versterking van het ondernemingsklimaat (n=116)	47%	11%	33%	10%
Door de activiteiten die uit het Ondernemersfonds zijn betaald, is er meer saamhorigheid onder ondernemers (n=114)	39%	18%	38%	6%

5 CONCLUSIES EN AANBEVLINGEN

In dit hoofdstuk wordt op basis van de analyse van ‘cijfers en feiten’, de interviews en de e-enquête een aantal conclusies en aanbevelingen gedaan.

Conclusies

Draagvlak

- Op basis van de resultaten van de interviews en de e-enquête kan worden geconcludeerd dat er een meerderheid van ondernemers is die vóór voortzetten van het fonds zijn. Er is echter ook een duidelijke minderheid die *niet* achter het voortzetten van het fonds staat. Dit beeld komt overeen met fondsen in andere gemeenten met een vergelijkbare (ozb-)opzet.
- ‘Tegenstanders’ zijn niet tegen collectieve ondernemersactiviteiten, maar wel tegen de wijze van financieren. Het wordt in principe geen goede zaak gevonden dat ook ondernemers meebetalen die niet direct baat hebben bij activiteiten die met het fonds worden bekostigd. Ook is er bij hen twijfel over of met de fondsmiddelen de juiste type activiteiten en projecten worden bekostigd.
- De ondernemers die vóór voortzetten van het fonds zijn, geven een aantal verbeteringen aan vooral op het vlak van betere communicatie en meer transparantie. Een meerderheid is van mening dat de hoogte van de opslag niet hoeft worden veranderd.

Concrete opbrengsten: activiteiten en projecten

- In de periode 2014-2016 zijn veel activiteiten en projecten van ondernemersorganisaties en stedelijke en/of sectorale projecten ontwikkeld en uitgevoerd. Alhoewel vanwege de diversiteit in aard en omvang van de projecten een vergelijking niet helemaal opgaat, is een conclusie dat er meer activiteiten en projecten in de periode 2014-2016 zijn ontwikkeld dan in de periode daarvoor. Op basis van een vergelijking met andere ondernemersfondsen kan ook worden geconcludeerd dat wat in Assen gedaan wordt zowel in omvang als aard in lijn ligt met wat er in andere gemeenten gebeurt.
- Stadsbrede activiteiten worden belangrijk gevonden voor promotie en het versterken van de aantrekkelijkheid van Assen.
- Naast de toename van activiteiten en projecten, komt uit de interviews het beeld naar voren dat de activiteiten en projecten meer kwaliteit hebben en beter georganiseerd zijn.
- Er is - nog steeds - enige onduidelijkheid over (criteria voor) de toekenning van gelden. Promotie van Assen is duidelijk, maar bijvoorbeeld bij reservering voor glasvezel en inzet op netwerkachtige activiteiten is het collectieve doel minder duidelijk voor betrokkenen. Voor de stadsbrede activiteiten zijn de criteria juist wel duidelijk(er). Een kanttekening daarbij is dat de voorwaarde dat stedelijke en/of sectorale projecten eenmalig moeten zijn, eigenlijk beperkend werkt en er juist behoefte is aan een meerjarige agenda voor stadsbrede, projecten gericht op promotie.
- Bij een aantal trekkingsgerechtigden is er een relatief groot bedrag aan reserveringen of ‘nog te besteden’. Het gaat daarbij om relatief grote bedragen,

waarvan het de bedoeling is dat de besteding op korte termijn moet plaatsvinden (deels nog in 2016).

Organisatie

- In de afgelopen jaren is er een verbeteringslag gemaakt in de organisatie. De bestuurlijke organisatie van de ondernemersorganisaties is versterkt, en ook is de 'slagkracht' van de organisaties verstrekt door de aanstelling van de city- en parkmanager. City- en parkmanager vervullen ook een functie in het 'aanjagen' van plannen en activiteiten. Bij een aantal ondernemersorganisaties is het ledenaantal gegroeid.
- De samenwerking tussen besturen van ondernemersorganisaties is de afgelopen jaren versterkt en er is meer (regelmatig) overleg. Dat heeft geleid tot meer saamhorigheid en een gevoel van gedeelde belangen op het bestuurlijke niveau. Of samenwerking en netwerken van ondernemers zelf zijn versterkt, is niet duidelijk. Bij de samenwerking met partijen uit zorg, onderwijs en defensie zijn een aantal stappen gezet ter verbetering, maar de behartiging van de belangen van die partijen is nog steeds onvoldoende structureel geregeld.
- De gang van zaken rond aanvragen (indienen van jaarplannen) en de toekenning van trekkingsrechten is meer gestroomlijnd en in elk geval ook duidelijker verwoord (bijvoorbeeld op de web site van het fonds). Dat is een verbetering. Toch is er nog steeds een verscheidenheid in de wijze en mate van onderbouwing van plannen. De jaarplannen kunnen nog beter worden uitgewerkt en van een heldere uiteenzetting worden voorzien van de relatie tussen de voorgestelde activiteiten en projecten en de collectieve doelstelling(en). Bij de inzet van de stadsbrede middelen is die relatie duidelijker.
- In Assen is gekozen voor 'decentrale' organisatie van activiteiten rond het fonds, en een 'lichte' beheersfunctie van het fonds zelf. De consequentie daarvan is dat zaken als aanjaag- en netwerkfunctie en communicatie en informatievoorziening vooral bij de ondernemersorganisaties liggen.

Communicatie en informatie

- De communicatie en het informeren over werkwijze en doelen van fonds hebben veel tijd gekost. De communicatie was de eerste jaren beperkt, maar is in de huidige periode (2014-2016) verbeterd.
- Mede doordat de communicatie en informatievoorziening pas de laatste jaren op gang zijn gekomen, is er onder ondernemers nog steeds grote onbekendheid met (de werking van) het fonds. Onbekendheid komt ook in andere gemeenten met ozb-gefinancierde ondernemersfondsen voor.
- De communicatie en informatievoorziening over (de werking van) het fonds en over de doelen en inzet van de middelen is nog niet voldoende. Met name de ondernemersorganisaties hebben in de communicatie en informatievoorziening, gegeven de gekozen decentrale opzet, een rol. Het fonds zelf heeft in wezen alleen een communicatie- en informatietaak richting trekkingsgerechtigden en moet anderen die om informatie vragen doorverwijzen naar de ondernemersorganisaties.

Afspraken gemeente

- Geconstateerd kan worden dat het enige tijd neemt voordat een definitieve afrekening door de gemeente richting het fonds plaatsvindt. Dat betekent een administratieve last en een zekere mate van financiële onzekerheid. Geconstateerd kan worden dat de verdeling van de middelen over de trekkingsgerechtigden, die

- door de gemeente wordt bepaald, te ver achter loopt (de verdeling is gebaseerd op gegevens over 2012). Dat is een ongewenste situatie.
- Het fonds is niet dé partij die collectieve belangen behartigt. De daadwerkelijke collectieve-belangenbehartiging ligt, gegeven de decentrale opzet, bij de ondernemersorganisaties. Hetzelfde geldt voor zaken als ondersteuning van verenigingen, communicatie en informatievoorziening, en het maken van een 'duidelijke agenda'. Het is daarom niet geheel op zijn plaats dat de gemeente met het fonds prestatieafspraken maakt over deze zaken, en er tussen gemeente en ondernemersorganisaties geen afspraken zijn.
 - Over substitutie kan worden geconcludeerd dat de taken van gemeente en van ondernemers over het algemeen duidelijk zijn onderscheiden. De inzet op groenonderhoud wordt niet door substitutie maar door gemeentelijke bezuinigingen veroorzaakt, die ook zonder fonds zouden hebben plaatsgevonden.

Aanbevelingen

1. De uitkomsten van de interviews en evaluatie en de conclusie dat een meerderheid van ondernemers vóór voortzetting van het fonds is, geeft aan dat er draagvlak is om het fonds voort te zetten.
2. Als het fonds wordt voortgezet, is er een extra inspanning nodig in het betrekken van de groep ondernemers die het fonds niet kent, en de groep die het fonds liever zou willen stop zetten. Daar hoort in ieder geval bij dat er duidelijke communicatie is over waarom is gekozen voor deze financieringsvorm en waaraan de middelen wel en niet besteed worden.
3. De behartiging van de belangen van zorg, onderwijs en defensie moet meer structureel worden geregeld.
4. De communicatie en informatievoorziening over (de werking van) het fonds en over de doelen en inzet van de middelen kan nog beter en uitgebreider. De ondernemersorganisaties zouden, gegeven de gekozen decentrale opzet, hun communicatie en informatievoorziening moeten versterken.
5. Het fonds zou de criteria voor terugkerende en meerjarige projecten moeten verruimen, en de eis van 'eenmalig karakter' bij stedelijke en/of sectorale projecten moeten laten vervallen.
6. Het fonds moet duidelijker afspraken maken over de besteding van meerjarige reserveringen, met name wat betreft het tijdsplan van bestedingen.
7. Het fonds zou moeten overwegen om, bij voortzetting van het fonds, een langere termijn aan te houden, bijvoorbeeld van vijf jaar in plaats van de huidige drie jaar. Daardoor zijn meer lange-termijninvesteringen mogelijk en is er meer zekerheid rond plannen en projecten.
8. Afspraken met gemeente over de verdeelsleutel van het budget en over financiële afhandeling zijn niet duidelijk genoeg en vragen om een pragmatische invulling i.p.v. invulling volgens bureaucratische regels. Gedacht zou kunnen worden aan een meerjarige afspraken over de hoogte van het budget, waarbij eventuele tekorten en overschotten voor risico van fonds respectievelijk gemeente zijn.

Bijlage 1: Criteria toekenning middelen

Criteria:

- Aanvragen kunnen uitsluitend door een of meer contractpartners die in gemeente Assen gevestigd zijn, worden ingediend.
- De activiteiten van de contractpartner dienen representatief te zijn voor het betrokken gebied of sector.
- De activiteit dient een collectief doel in Assen.
- De keuze voor de activiteit is binnen de betrokken organisatie op democratische wijze tot stand gekomen.
- De activiteit betreft geen reguliere gemeentelijke taak maar kan daar wel aanvullend op zijn.
- De activiteit conflicteert niet met andere activiteiten in de stad.
- Er is voldoende budget binnen het betreffende trekkingsrecht beschikbaar.
- De contractpartner dient de aanvraag te onderbouwen met een gespecificeerde begroting.
- Middelen kunnen aangevraagd worden voor projecten en voor de reguliere exploitatie.

Voor aanvragen voor stedelijke en/of sectorale activiteiten hanteert het fonds een aantal aanvullende criteria:

- De activiteit heeft een stadsbreed of sectoraal karakter.
- De aanvraag is voldoende gemotiveerd.
- De activiteit heeft een eenmalig karakter, structurele financiering is niet aan de orde.
- De activiteit is direct of op korte termijn uitvoerbaar.
- De activiteit moet een sluitende begroting hebben. De toegekende middelen kunnen dienen als cofinanciering voor aanvragen bij derden om extra middelen te genereren.
- Voor aanvragen tot € 15.000,00 beslist het bestuur. Voor aanvragen boven genoemd bedrag wordt schriftelijke advies ingewonnen bij het bestuur van het POA.

(Bron: www.ondernemersfondsassen.nl)

Bijlage 2: Prestatieafspraken

Aan het fonds worden de volgende prestatie-eisen gesteld:

- a) Behartiging van de collectieve belangen van de categorie niet-woningen in Assen;
- b) Ondersteuning van verenigingen en andere samenwerkingsverbanden die tot doel hebben gebruik te maken van trekkingsrechten uit het fonds;
- c) Zorg dragen voor informatievoorziening over het fonds;
- d) Bijzondere aandacht voor niet-geografisch gebonden belangen, waaronder begrepen stadsbrede belangen, belangen van niet op een terrein of in een centrumgebied gevestigd bedrijven en de belangen van 'kleine' OZB-plichtigen;
- e) Implementatie van de aanbevelingen uit de [eerdere] Evaluatie Ondernemersfonds, zijnde:
 - 1) Maak een duidelijke 'agenda' waarin de doelen - de collectieve ondernemersbelangen - worden omschreven voor de komende drie jaar.
 - 2) De collectiviteit en het gezamenlijk belang worden genoemd als sterke elementen van het fonds. Maak het bewaken van het collectieve karakter een duidelijke taak van het OFA, door het expliciet terug te laten komen in de procedure en de criteria voor toekenning van projecten en activiteiten.
 - 3) Stel nadere richtlijnen op voor de informatie die minimaal in plannen voor projecten en activiteiten moet worden opgenomen, zoals een project- of activiteitenbeschrijving, begroting en relatie met collectieve doelen.
 - 4) Maak het mogelijk dat verenigingen in de loop van het jaar plannen kunnen indienen, zodat bijdragen van het OFA minder als algemene financieringsbron van een verenigingsbegroting worden gezien, en meer als specifieke financiering van bepaalde projecten en activiteiten. De belangen van partijen als zorg, onderwijs, defensie en sport moeten een plek krijgen binnen het OFA. Het OFA moet in elk geval het initiatief nemen om met deze partijen over de mogelijkheden van deelname te overleggen.
 - 5) Stel criteria op voor deelname van verenigingen in het OFA.
 - 6) Wat betreft communicatie en informatie moeten er duidelijke afspraken worden gemaakt over wie wat doet. Het ligt voor de hand dat de verenigingen verantwoordelijk zijn voor de informatie en communicatie richting de eigen achterban. Communicatie rond stadsbrede activiteiten is een gedeelde verantwoordelijkheid van OFA, POA en de betrokken vereniging(en). Het OFA zelf is verantwoordelijk voor communicatie en afspraken over procedures, criteria en in het algemeen de werking van het fonds.
 - 7) De keuze voor een decentraal model, betekent dat de verenigingen de aanjaag-, netwerk en lobbytaken - deels in samenwerking - zelf moeten uitvoeren. De meeste verenigingen zullen hierin actiever moeten gaan optreden.

(Bron: Convenant Gemeente Assen - Ondernemers Fonds Assen van 3 februari 2014)

Bijlage 3: Geïnterviewde personen

Naam	Organisatie
Peter Sluyter	Binnenstadsvereniging MKB Assen
Reint Schaafsma	Parkmanagement Assen Noord
René Kuipers	Ondernemend Assen
Henk van Hooft	stichting Gilde BART
Heidi Bolt	Gemeente Assen
Philip Messak	Scholengemeenschap Vincent van Gogh
Seio Karssens	Vastgoed
Frans Thomas	Winkelcentrum
Jan Ningo Dijck	UNP / secretaris CCA

Bijlage 4: Verantwoording e-enquête

Adressen

De e-enquête is gehouden onder ondernemers in de gemeente Assen. In eerste instantie was het de bedoeling om alle betalers van de ozb-opslag te benaderen voor deelname aan de e-enquête. Daarvoor was de medewerking van de gemeente nodig, omdat die over de adressen beschikt. Vanwege wettelijke beperkingen besloot de gemeente daar echter niet aan mee te werken. Als alternatief is gekozen voor gebruik van adressenbestanden van ondernemers, die - hoofdzakelijk gebaseerd op gegevens van de Kamer van Koophandel - door commerciële partijen worden aangeboden. Die adresgegevens (adres plus naam van 'eindverantwoordelijke') zijn over het algemeen accuraat, maar doordat ozb-betalers niet rechtstreeks konden worden benaderd, is de onderzoeksgroep niet geheel conform de beoogde opzet.

De benadering via een ander adressenbestand vroeg om een nadere selectie van welke adressen mee moesten worden genomen. In het adressenbestand worden organisaties weergegeven naar hun formele juridische status. Er is uitgegaan van 'economisch actieve' ondernemingen en organisaties: BV's, NV's, eenmanszaken, VOF, maatschappen, commanditaire vennootschappen, stichtingen en verenigingen. Omdat met name bij stichtingen en verenigingen waarschijnlijk veel organisaties zitten die niet relevant zijn, is vervolgens gekozen voor een selectie in twee stappen:

1. In een eerste stap zijn alle organisaties met 2 of meer werknemers meegenomen; de veronderstelling is dat stichtingen en verenigingen die geen personeel hebben, waarschijnlijk ook niet eigenaar/gebruiker zijn van een pand, maar bijvoorbeeld alleen een bestuur hebben, met een adres dat tevens het privé adres is van de voorzitter of secretaris.
2. Aan die selectie zijn alle eenmanszaken toegevoegd.

In totaal zijn op die manier 3.336 adressen geselecteerd. De selectie van adressen zoals hiervoor aangegeven kan een overschatting geven, vanwege een aantal oorzaken:

- er kunnen ondernemingen in zitten die van huis uit werken en dus niet in een 'niet-woning' gevestigd zijn; dit zal vooral bij de eenmanszaken spelen;
- een aantal ondernemingen, stichtingen en verenigingen kan niet officieel als eigenaar of gebruiker voor de ozb geregistreerd staan;
- een aantal ondernemingen, stichtingen en verenigingen kan op hetzelfde adres gevestigd zijn.

Een indicatie daarvoor is dat 5% van de respondenten aangeeft geen ozb te betalen. Het is aannemelijk dat daar een van de voorgaande oorzaken een rol speelt. Die groep behoort niet tot de ozb-betalers, maar is wel ondernemer. Desondanks is die groep niet meegenomen in de e-enquête. Daarbovenop komt dat er in het adressenbestand foute adressen kunnen zitten, ondanks dat ze over het algemeen accuraat zijn. Alhoewel dat niet kon worden gemeten, is een ervaringscijfer dat het meestal gaat om een paar procent van een adressenbestand. Als het genoemde percentage voor het hele adressenbestand geldt, dan zou de onderzoeksgroep rond de 3.100 liggen.

Ter vergelijking: het aantal ozb-aanslagen voor niet-woningen in de gemeente Assen is 2.546 eigenaren en 1.221 gebruikers (bron: gemeente Assen).

Benadering en responsverhogende acties

Naar alle 3.336 adressen is een brief met logo van het fonds gestuurd met daarin een toelichting op de evaluatie, een verzoek tot medewerking en een link naar de e-enquête (zowel als url als in de vorm van een QR-code) en een papieren enquête naar 3.336 adressen. Elke brief had een unieke code die respondenten moesten invullen; dit om dubbel invullen te voorkomen. Na verzending van de brief is een aantal communicatie-activiteiten rond de evaluatie uitgevoerd. De evaluatie is vermeld op de web site van het fonds en van een aantal ondernemersorganisaties.

Ook is er via een persbericht in het “Gezinsblad” en “Berichten van de Brink”. Aan de ondernemersorganisaties is gevraagd onder hun leden actief aandacht te besteden aan de evaluatie. Dit laatste liep enigszins stroef. Omdat ook de respons niet naar verwachting ‘liep’ zijn met name via de ondernemersorganisaties responsverhogende acties ondernomen, zoals vermelding in een digitale nieuwsbrief. Omdat ook deze acties stroef liepen, is de e-enquête langer online gebleven dan oorspronkelijk gepland (afronding van de enquête in juni), ook omdat inmiddels de vakantieperiode aanbrak. Uiteindelijk is de enquête half september ‘gesloten’.

Respons

De uiteindelijke respons betreft 202 respondenten (218 minus respondenten die aangeven geen ozb te betalen - die horen niet tot de doelgroep). Dat komt neer op 6,5%. Om de respons te kunnen beoordelen, moet een aantal overwegingen worden meegenomen. Ten eerste is de respons op zich laag, maar wel in de orde van die van grootte vergelijkbare enquêtes bij evaluaties van ondernemersfondsen (Delft 8,1%, Utrecht 9,4%, Groningen 6,9%). Bij enquêtes onder het bedrijfsleven is de respons in het algemeen relatief laag. Ten tweede blijkt het Ondernemers Fonds Assen relatief onbekend. Dat blijkt onder meer uit de enquête zelf: 37% van de respondenten kent het fonds niet (n=185). Ook in de interviews is de onbekendheid onder ondernemers aangegeven. Omdat de brief verstuurd is met het logo van het fonds, kan dit een relatief grote en negatieve invloed hebben gehad op de respons. Ten derde is in de responsgegevens geen opvallende afwijking richting een bepaalde sector of bepaald gebied; in dat opzicht mag de respons als representatief worden beschouwd. De responsgroep is op een aantal kenmerken, zoals sector en gebied vergeleken met het totaal. Die scores zijn vergeleken met vestigingsgegevens per sector van het CBS (CBS Statline). Alhoewel beide gegevenssets niet helemaal ‘1-op-1’ te vergelijken zijn, is op basis daarvan wel een vergelijking mogelijk. Daaruit blijkt dat de sectorindeling in de responsgegevens niet sterk afwijkt van die van het CBS. De industrie en de (detail)handel zijn iets oververtegenwoordigd; de culturele sector iets ondervertegenwoordigd. Ook is gekeken naar uit welk type gebied de responsgroep komt. Daaruit blijken de meeste respondenten uit het winkelgebied van de binnenstad te komen (ongeveer een derde) en bijna 30% van bedrijventerreinen. Aanvullend komen nog kleinere groepen respondenten (elk 5-7%) uit overige winkelgebieden, kantorenpark of gemengd bedrijventerrein/kantorenpark. Die uitkomst is conform wat ook verwacht mocht worden.

Uiteindelijk zijn de vragen die gingen over een mening of oordeel over het fonds beantwoord door 118 respondenten; de groep onbekend met het fonds is - om vanzelfsprekende redenen - niet gevraagd die vragen te beantwoorden. Dat aantal is laag en beperkt de representativiteit van de resultaten van de afzonderlijke antwoorden. Het is daardoor niet mogelijk om verder uitsplitsing en analyse van de antwoorden uit te voeren. Het aantal respondenten is te klein om een betrouwbare analyse te maken van de achtergrond van ‘voor- en tegenstanders’ en om kruisanalyses toe te passen. Het is echter wel voldoende om redelijk betrouwbare uitspraken te doen gebaseerd op de hele groep respondenten.